

Afsætning for landbruget i fremtiden

Jesper Bo Jensen, Fremtidsforsker, ph.d.

Fremforsk

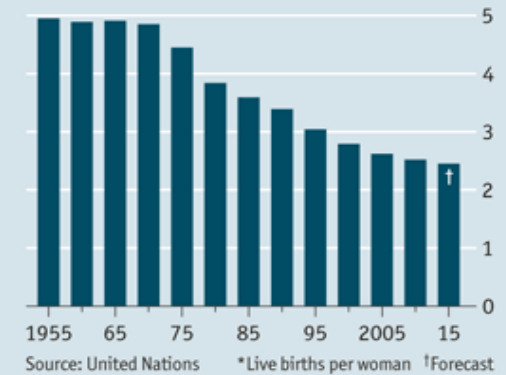
www.fremforsk.dk

En Verden med 7 mia. mennesker

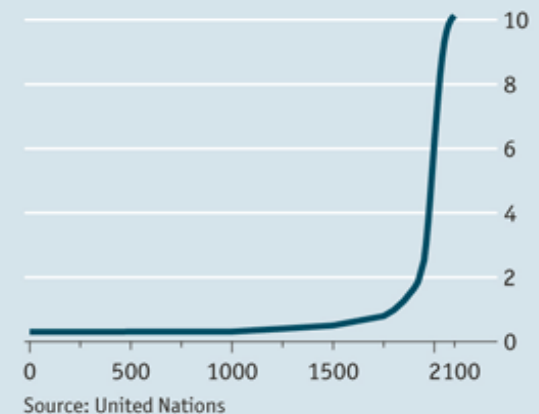
A staggering decline

World fertility rate*, five-year average

Standing-room only?

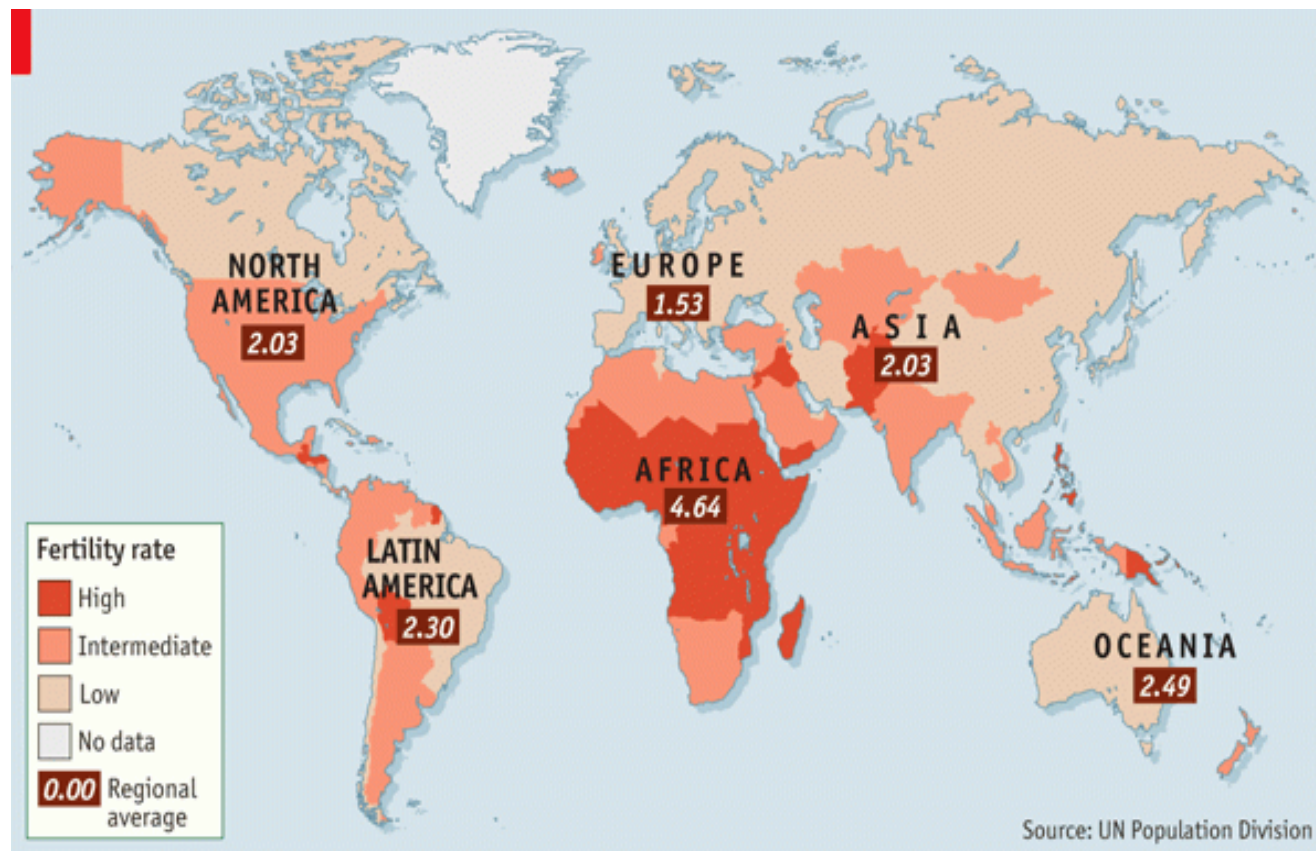
World population estimate, bn

- Vi topper mellem 9 og 10 mia. (måske)
- Middelklassen vokser dramatisk

Befolkningstilvækst

- Afrika
- Sydamerika
- USA
- Indien
- EU

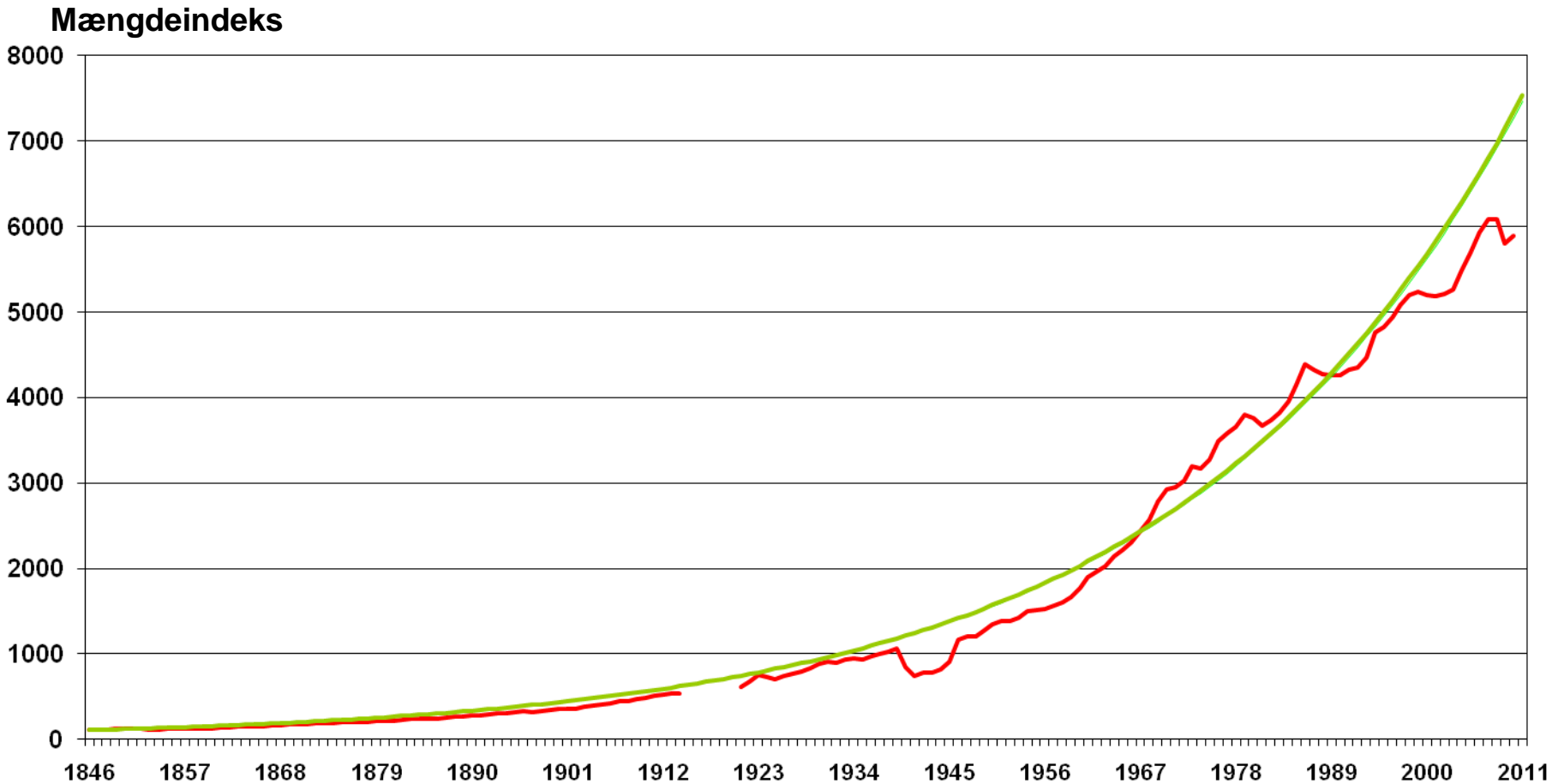

Væksten i fødevareefterspørgslen

- Kina – på grund af middelklassen
- Sydamerika – igen middelklassevækst
- Indien - middelklassen
- EU afdeling øst
- USA på grund af befolkningstilvækst
- Japan stabil aftager – men ingen vækst
- Nærområderne:
  - Norge – stor befolkningstilvækst
  - Sverige – fremgang i økonomien
  - Tyskland i vækst igen
  - Tyrkiet – stor befolkningstilvækst og voksende middelklasse

Privat forbrug

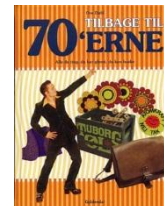
(Gennemsnitlig stigning 2,6% p.a.)

Tidsånden efter krisen

- **Økonomisk nedtur skabte ændringer i tidsånden:**
  - Fra optimalisme og substans til eskapisme og gryende optimisme:
  - Den lille luksus – små forkælelser
  - Introvert forbrug – ikke ekstrovert og demonstrativt
  - Fornuft frem for overflod – den lille regnemaskine
- **De nye fokusområder: Natur, sundhed, sikkerhed**
- **De nye værdier: Samle os om det nære – være noget for hinanden – fokus på hjemmet frem for boligen**
  - Hjemmebag, egne grøntsager og urter, alternativ ernæring
  - Hjemmestrik, egne tekstiler, farvel til det hvide
  - Anti-mode og antimaterialisme

Sundhed en global trend de næste 5 år

- **Kroppen i en løbsk verden ... den nye forbrugsplatform**
- **Sundhed som centralt issue på flere arenaer;**
- **Privat: Kost, motion og livsstil i familien – optimering af sundhed**
- **Sundhed bliver en meget stor forbrugertendens – næsten alt kan sælges på sundhed**
- **Sundhedsapostle og flere på vej .....**
- **Det næste kan blive ”kontrol over pengene”**

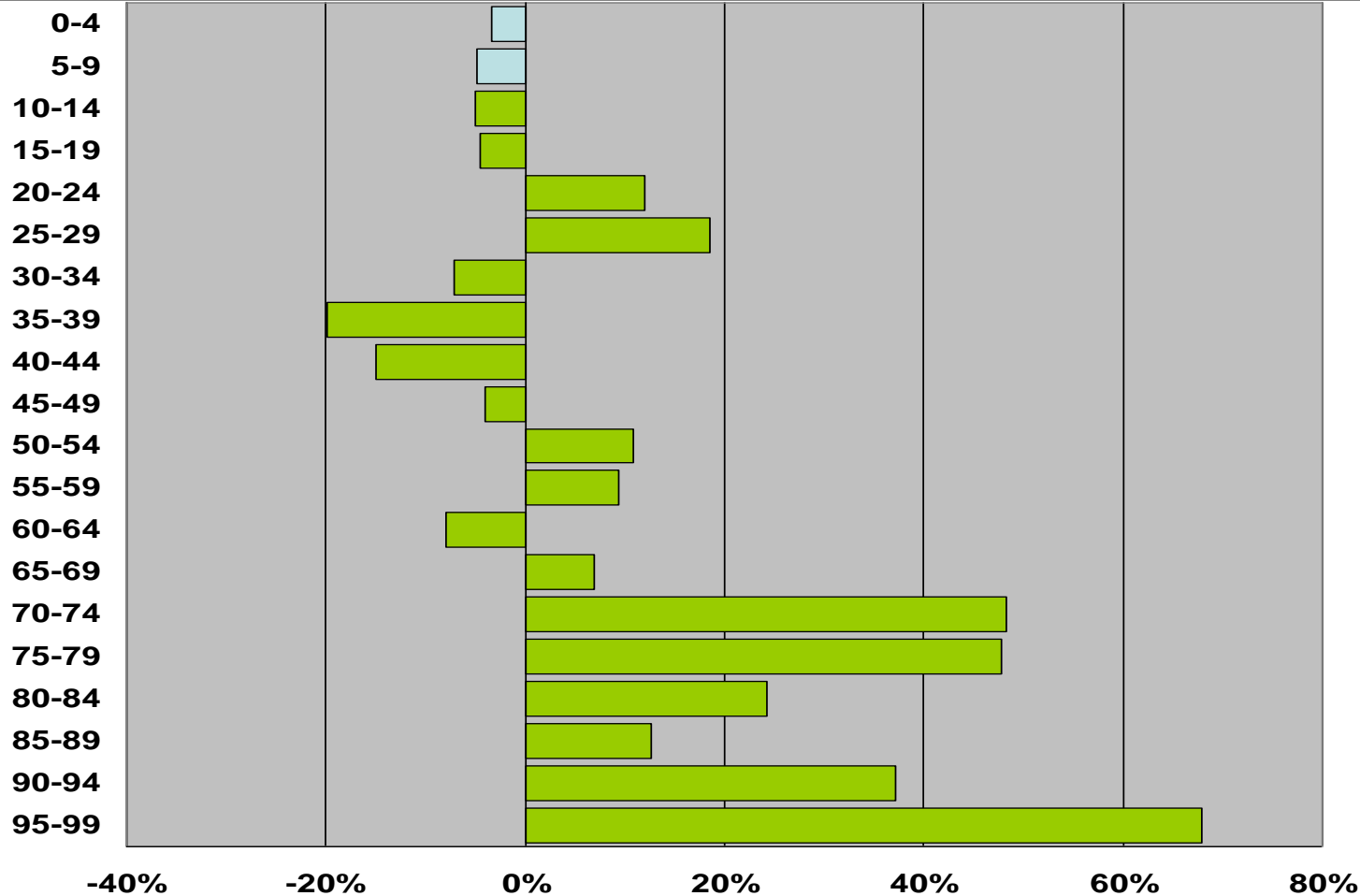
Fødevaretendenser

- Den samlede ernæringsværdi og sundhedsvurdering på den samlede diet
- Mad – motion – mental sundhed – voksne, skolebørn & indlæring, ældre – sundhed – operationer – mv. (ordineret ernæring)
- Mad og status. Vi er det vi spiser – høj status i den rigtige mad
- Individuel fødevare-sammensætning – fedt, carps, mineraler efter en individuel plan
- Vi er på vej væk fra den totale forskrækkelse – ok at være lidt buttet, motion behøver ikke være 1 time om dagen

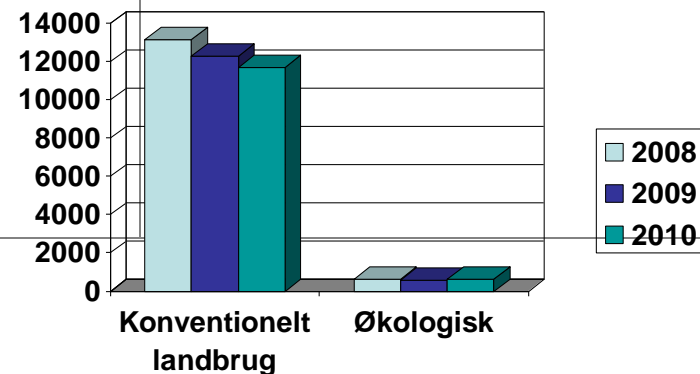
Befolkningsudviklingen

Danmark 2010-2020

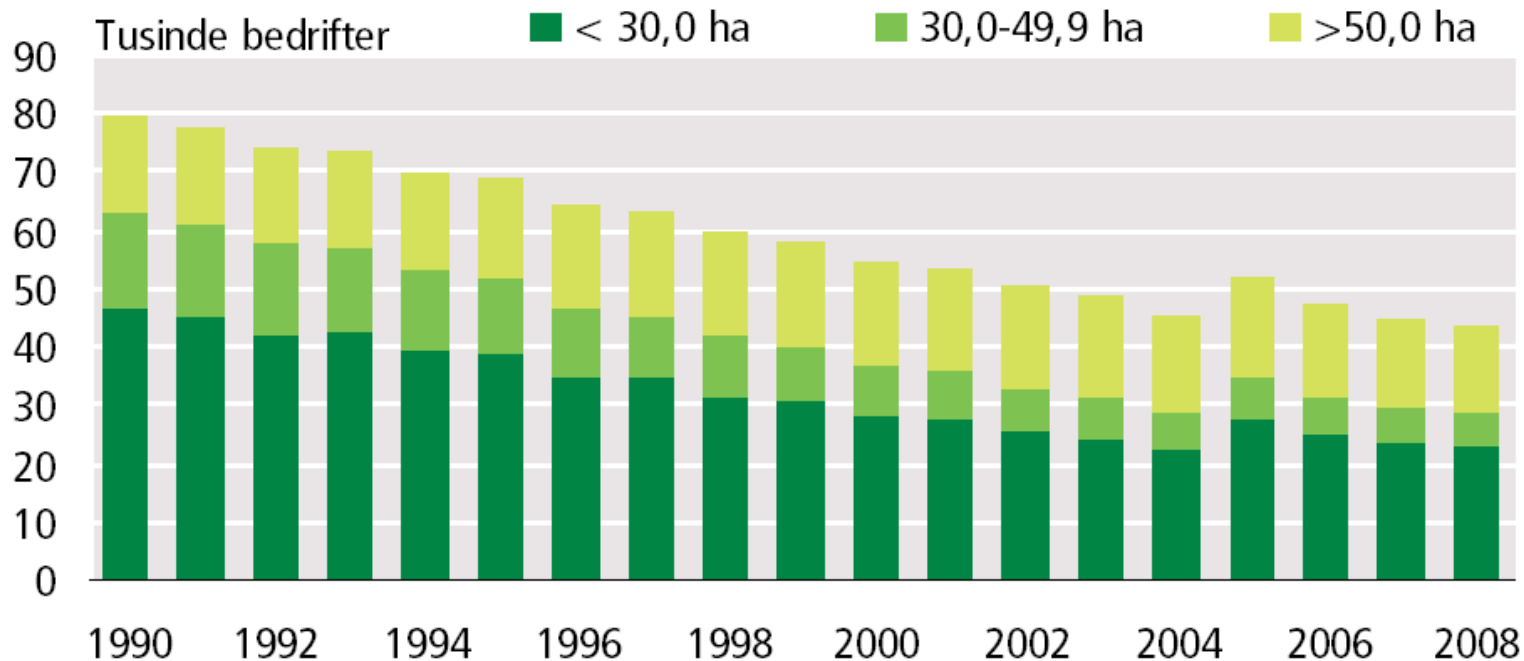

Strukturudviklingen

Heltidsbedrifter i DK

LANDBRUG FORDELT EFTER AREALSTØRRELSE

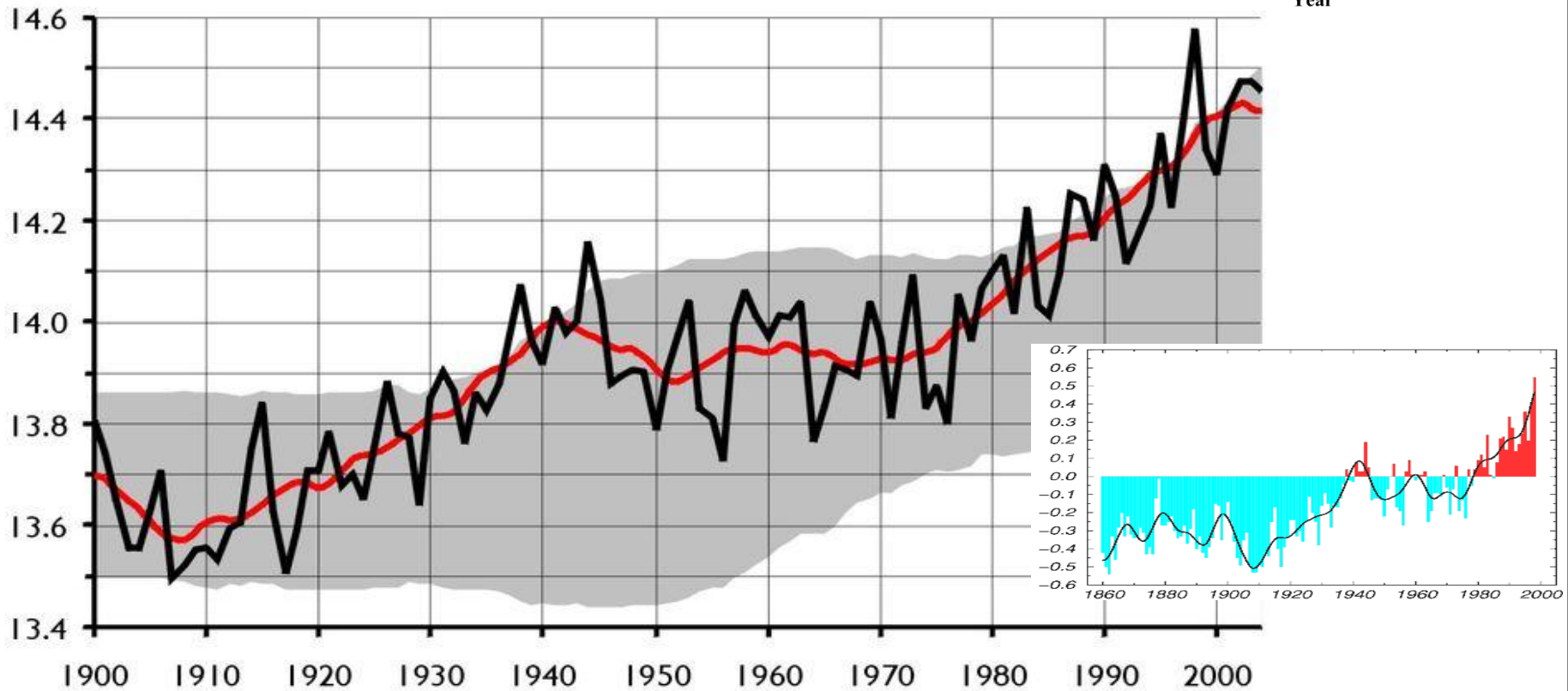
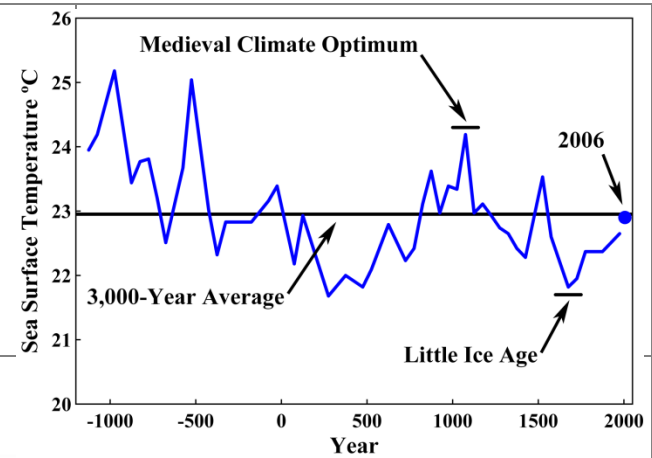
Bulkvarer, nicheprodukter og kvalitet

- **På bulkvarer skal kvaliteten være i top – vi er dyre (men dejlige...)**
- **Der bliver stadig en del at gøre i bulk i fremtiden**
- **Nicheprodukter kan godt være store markeder**
- **Der sælges meget allerede i dag**
- **Forædling og videreudvikling af nordiske produkter er en lille nichemarked – men i vækst**
- **Forædling i Danmark er meget dyr**
- **Økologi udviser vækst i fremtiden – sundhed er den nye driver**

Produktionsform

- **City-farming – kæmpe huse med kunstigt LED-lys**
- **Specialprodukter i lukkede miljøer**
- **Bliver en voksende men lille del**
- **Der er stadig god jord på jorden**
- **Der er masser af ørken at opdyrke**
- **Men det bliver svært at finde mere jord i Danmark**

Udviklingen i temperaturen

Klima: Den politiske og den personlige agenda

- **Som Politik:**

- Det er det vigtigste emne i mange år
- Det vil sætte dagsordenen i lang tid
- Men det er almindelige regulering, der skal til

- **Som forbrugertendens:**

- CO2 er hot – men krisen er hottere
- Al Gore var superstar
- Hvor mange har købt CO2 aflad hos SAS?

Energiafgrøder

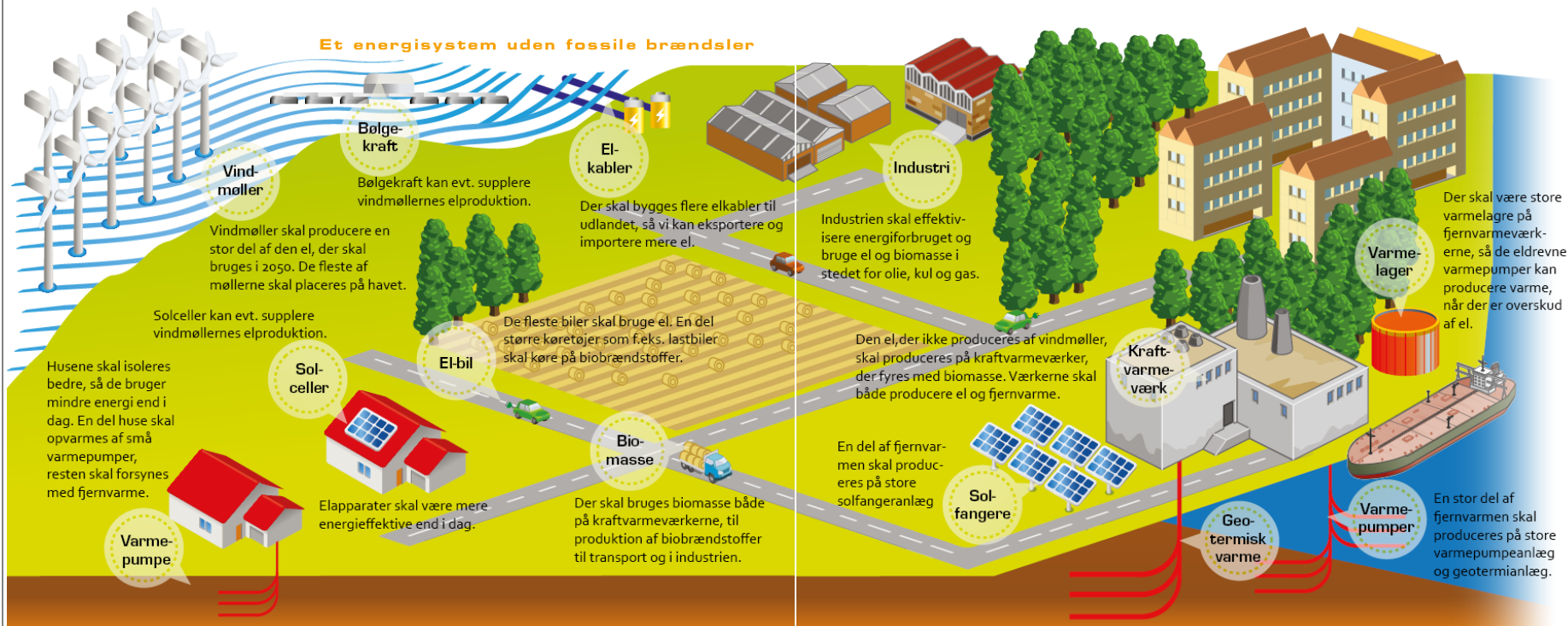
**Attention
Environmentalists:
Keep your SUV.
Forget organics.
Go nuclear.
Screw the spotted owl.**

If you're serious about global warming,
only one thing matters:
Cutting carbon. That means facing
some inconvenient truths.

- **Der bliver stigende energiafgifter i en lang årrække**
- **Vi står godt internationalt på energiområdet**
- **Der vil blive en del vækst i energi fra alle typer af bioaffald**
- **Kombi-energi bliver måske fremtiden – hvad kan energiafgrøder supplere?**
- **Bio-fuel vil først få en fremtid, når det er 2. generation eller 3. generation er udviklet**
- **Energiregnskaber for en bil er ikke simpelt**

”Vi skal varme vores huse op med eldrevne varmepumper, hvor vindmøllerne leverer energien og med fjernvarme. Biomasse, solvarme, geotermi og varmepumper skal tilsammen levere energien til fjernvarmen”

Klima Danmark 2050

Udlandet – den vigtigste komponent i systemet!

Fødevarer, korn og foderstoffer i fremtiden

- **Bliver dyrere**
- **Bliver fortsat uden et egentligt verdensmarked – med mindre der sker noget meget markant med støtteordningerne**
- **Der bliver konkurrence med energisektoren om alle cereals – i ca. 20 år**
- **Gensplejsede kornsorter vinder indpas i de største dele af verden – EU tager sig god tid om at vende sig til tanken**

Liberalisering

- **Verdensmarkedet for fødevarer er opdelt i tre regioner: Europa, Amerika og Asien**
- **Der findes ikke en markedspris for landsbrugsvarer på globalt plan**
- **Krisetid er en farlig tid for verdenshandlen vi er ikke på vej mod 1930'erne, men der er bestemt mørke skyer i horisonten – 3-5 år med usikkerhed**
- **Der vil ske fortsatte liberaliseringer – men der er ikke udsigt til en egentligt frit marked de kommende 10-12 år**
- **Om 50-70 år kan det frie marked for landsbrugsvarer være en realitet**

FREMTIDEN ER LOKAL, REGIONAL OG GLOBAL

www.fremforsk.dk

Jesper Bo Jensen

Fremforsk
Kannikegade 18

8000 Århus C

E jbj@fremforsk.dk

T 86 11 47 44

M 20 67 45 00

